

Per Benjamin, Apoc. 7. 8. qui doloris, aut dei, aut dextra, filium significat, eos accipere possumus, qui per cordis dolorem servarunt. S. Andreas Cesar. Ep. l. 7. in c. 7. Apoc. Cornu, sine file durissimus, contusus. Lem. Contritum nive candidius.

Amotis genius in fornace est pulvere vitrum purum constat, Lem. Puro decore omnis ab igne est. Charitas aperit multitudinem peccatorum. 1. Petri 4. 8. Nullo fit licet arrior profundus. Sit umbra similis tenebrosus. Fuligo mera sit, mersusque fumus. Totus ut nitens, micisque tetus, Caelo purior albicante celo, Non aqua puer inkises, sed igne. Ignem si fugiat, furis decorem. Sape diem tacitis, nollemque implere querelis. Me meus orepto iussit amore dolor. Scitine, dicebam, sic vos in seiptra reponis? Sic facis arboreis mentibus esse pares? Ab nimis à prima collectus origo pulvis. Pulverea genitor esse faecur homo? Pulsus eras, pulsusque manes mortalis, & isth. Nos quoque, non ipsi pulvis, & umbra fumus. Igne luctum sit agere, xirum, ferrumque sit aurum. Sed fieri caelum hoc corpus amore potest. Et fieri mens ipsa Deus. In amore ventus Vivere? Nec caelum, nec Deus esse potes.

Guilielmus Hesius.

Per virgam Moysi petra dedit aquam. Petra hæc est, cor durum hominis: hoc enim fit percussus timore, & amore meo, statim effluit lacrymarum contritionis, & poenitentia. Nullus sic indignus, nullus sic malus; si vertit se ad me, si passionem meam intime cogitat, si potentiam meam attendit, si bonitatem percipit; quod non sicut ora ejus lacrymis, & omnia membra ejus ad devotionem excitentur. l. 1. Rev. S. Brig. c. 35.

§. II.

Contritionis.

Motiva intrinsicæ.

Ex Veteri, Novo, & Patribus.

Quis mihi tribuat, ut sim iuxta mentes fratrum? Job 29. 2. Tantismalis oppressus, oculos, cum ingenti dolore, & desiderio, coniecit in pristina sua bona. Quod lamentum optime servare potest cuius peccatori, ut respicitur. Nihil est, quod tam lumino dolori sit; quam si unumquique positus sub captivitate peccati, recorderetur, unde lapsus sit; & quod ad corpora, atque terrena, ab illa specula divina cognitionis intentione, deflexerit. S. Ambr. l. 2. de poenit. c. 11. Sylv. in Apoc. l. 2. v. 5. memento unde exieris. Et malum coram te feci. Pl. 50. 6. quia illum sibi que esse noverat, jure coram illo malum se fecisse deplorabat; arguens demeritiam suam, qui non expavit, tanto iudice presentem, peccare. Cassiod. hic.

Incerta, & occultæ sapientia tua manifestasti mihi. Pl. 50. 8. Onus aliud addit reatu suo: ut cum beneficia memorat, culpa semper accrescat. incerta & occultata sunt, quæ Deus illi in vili sui manifestatione revelavit. Primum, ut agnosceret, eum habere filium; deinde ut ipsum nosset ex suo semine in carnis assumptione venturum; ut passionis quoque futura prædicaret, & resurrectionis gloriam nuntiaret. Et inde dicit, se non debuisset peccare. O sancta simplicitas! quis tantum sue defensionis studere potuit, quantum iste in propria condemnatione laboravit? Dicit, post collata beneficia, ad talia se non debuisset pervenire peccata. Cassiod. hic.

Va mihi! quis tacuit. Il. 6. 5. Regem dominum exercituum videri oculis meis. Si ita plorat propheta; quem non pudeat? quem non poeniteat scelerum; si innumera Dei beneficia recolat. Mendoza. 1. Reg. 12. annot. 11. sect. 2.

Petra scissas sunt. Matth. 27. 51. O peccator; quid cogitas, petras scissas fuisse: ut velum templi à summo usque deorsum, in divisione animæ sanctissima Redemptoris nostri à corpore suo sanctissimo per mortem in cruce? nisi ut scias; nihil effectivius esset hoc, ut cor tuum dolore scindatur; quia contra tam benignum dominum peccasti; quam Jesum Christum mori videre, & omnia ista illius ita ab invicem disjuncta tenere; ut facile quilibet ad cruce accedens possit illa fignatione dinumerare. Pl. 21. 18. d. numeraverunt omnia ossa mea. Diez Conversio peccatoris.

Duo sunt compunctionis genera: unum, quod æternas poenas metuit; aliud, quod de celestibus præmiis suspirat; quia Deum sibi in animæ prius turbine compungitur, post amore. S. Greg. ep. 23. l. 6.

Compunctionis gratia poenitentia non infunditur, nisi prius ipsa ei peccatorum cognitio monstretur. S. Greg. l. 5. in 1. Reg. 11.

Cogita, in Deo tuo quatuor hæc concurrere: scilicet, quod sit Creator, Benefactor, Pater, & Dominus. Ad omnia tenu es; plange per singula. Ipse quidem Patrem se exhibuit; confusior audire: si ego Pater, ubi honor meus? S. Bern. ferm. 16. in Cant.

Considerandum, quid expenditur? quod offenditur? quid magni penditur, & quid Parvi penditur? quoniam illud indecenter expenditur, quo nihil pretiosius; ille irreverenter offenditur, quo nihil gratiosius; illud imprudenter magni penditur, quo nihil perniciosius; illud imprudenter parvi penditur, quo nihil fructuosius. Quid enim tempore pretiosius? quid Domino gratiosius? quid legis dispensatione perniciosius? quid divina Lege fructuosius. S. Bonav. in Pl. 118.

§. III.

Motiva Contritionem elicienti.

Unigeniti fac tibi plantam amarum. Jer. 6. 26. Bene dicit unigeniti: quia si mater haberet plures filios uno mortuo, posset de aliis consolari: ita peccator, si haberet plures animas. Broymond. Contritio.

Nullus est, qui egat poenitentiam super peccato suo dicens, quid feci? Jer. 8. 6. Ingredere intra te ipsum, & dic: quid feci cum peccavi? quid contra Creatorem meum feci? quid contra Redemptorem? quid contra meam animam? &c. De Ponte de perfect. hom. Christiani tom. 3. c. 3.

Ambulant in medio flammae lamantes Deum. Dan. 3. 24. Dicitur, quod ignis consumpsit vincula puerorum. Per ignem contritio intelligitur. Pl. 38. 4. in meditatione mea exardescet ignis. S. Thomas D. 3. adv.

Vade in pace. Luc. 7. 50. Cui Magdalene mandatur abire in pace sine ulla imposta poenitentia; cum aliter factum sit Adamo. Gen. 3. 17. Ratio ex serventi Magdalene contritione. Sic B. Laro sine ulla poena voluit ad caelum. Sylv. hic q. 30.

Mox ut Dominus respicit Petrum. Luc. 22. 61. Petrus de clementia piissimi vultus suscepit imbrem ferotium, lacrymarum post peccatum. Baeza t. 2. l. 6. c. 5. §. 18.

Vade, & jam amplius nolui peccare. Jo. 8. 11. S. Thom. Feemnam adulteram solvit Dominus à culpa, non imponendo illi aliquam poenam: quia cum absolvendo exterius, justificaret interiorius, bene potuit eam ad eum immutare interiorius, per sufficientem contritionem, ut ab omni poena immunis efficeretur.

Non grandis mihi restat via ad te amandum! solum enim opus est, ut curam ad meipsum, scilicet ad compunctionem. Idiota de am. div. c. 3.

Sicut lignum cedrinum, cum incensum fuerit, odore suo serpentes fugat: sic etiam, ubi cor ardet igne contritionis accensum, omnia fugantur demonia. S. Albert. M. ferm. de invent. S. Crucis.

Contritio non in verbis consistit, sed in perfecta cordis conversione; & mox hominem justificat; quibuslibet verbis exprimitur. Publicanus quique verbis justificatus est Luc. 18. 13. Deus! propitius esto mihi peccatori! David duobus verbis id effecit. 1. Reg. 12. 13. peccavi Domino, Larro: memento Luc. 23. 42. Prodigus: Pater peccavi in calculo. Luc. 15. 21. Magdalena, & Petrus, non verbis, sed lacrymis compunctionem expriment. Luc. 7. 38. Matth. 26. 75. Marchant. D. 10. Penit.

Quantum figus fit peccatum, ex eo, vel maxime ostenditur; quod nec univerte inferri flammæ, per omnem æternitatem peccato uni adnotæ, illud consumunt: tanta est contra vis est contritionis; ut si omnia omnino peccata, quæ nunc in gehenna puniuntur quidem, sed non absumuntur, in illius ignem incidere, quo momento abolerentur. Ferrandus in Gen. 3. sect. 21.

§. IV.

Requisita ad veram Contritionem.

Non est in tempore hoc princip. (orat Azarias in fornace) - neque holocaustum - ut possim invenire misericordiam tuam: sed in animo contritio, & spiritu humilitatis suscipiamur. & nunc sequimur te in toto corde. Dan. 3. 38. 39. Nota, quid, loco sacrificiorum, offerat: animum contritum, sequelam ex corde. Baeza t. 2. l. 6. c. 4. §. 17.

Vades, ostende te Sacerdoti. Matth. 8. 4. Mist eum ad Sacerdotem: ad figurandum, quod Christianus, quavis sit per contritionem, & gratia infusionem, à lepra animæ mundatus; teneatur tamen congruo tempore, si adit facultas, se Sacerdoti novæ Legis ostendere; sperando ei cor suum per veram confessionem: quia nec Deus dimittit peccatum, nisi sub hac conditione; ut poenitentia proponat confiteri secundum Christi præceptum. Dion. Carth. hic.

Poenitentia pelletis suum. Luc. 18. 13. dolore plenum; externoque signo internam contritionem signabat. Barrad. t. 3. l. 4. c. 13. hic D. 10. Penit. Corporis afflictiones fideles indices sunt poenitentia. Pectus percussit Publicanus; ut intimum cordis sui imprimat poenitentiam. Quis enim credat, cor esse verè

contritum in eo, cui omnia externa sint integra, & vel à quovis parvo vulnere libera. Baeza t. 2. l. 15. cap. 7.

Sicut morbus, qui in faciem non prodit, & exterius non apparet; aut non est verus morbus, aut levissimus; Sic etiam spiritus afflictio, nisi exterius in corporis afflictione apparet; vel non est vera afflictio, vel exiguæ. Prov. 17. 22. spiritus tristis exsecat ossa. Vera contritio, & dolor de peccatis, plerumque saltem lacrymas prodit. Diez fec. 6. D. 2. Quadr.

TITULUS XXXIV. CONVERSATIO.

Vos estis lux mundi. Matth. 5. 14. Idcirco ille nos elegit, ut simus quasi luminaria; ut velut angeli versumur cum hominibus in terra; tamquam viri cum pueris; tamquam spirituales cum carnalibus agamus. S. Chryl. hom. 10. in ep. 1. ad Timoth.

In humanis rebus, & in hac peregrinatione, nihil tam efficaciter gerit in se imaginem celestis patriæ, quam monastica conversatio, & congregatio divino cultui dedicata. S. Laur. Justin. demonst. Conversat. c. 7.

Maxima pericula, & formidanda, innumerique casus, latitant in conversationibus proximorum. S. Laur. Just. ib. cap. 22.

Nemo, nisi valde sanctus, absque sui detrimento proximorum curis occupatur. Id. de casto connub. c. 12.

Ingredimini ad Structuras, cum eo, quod ipsum est; sed egredimini cum vestro; dicebat suis S. Ignatius. q. d. inicio Sæcularibus vos accomodate; sed sensim, & suaviter altiora, & divina inducite, easque figite in eorum cordibus. Corn. in Jer. c. 15. v. 19.

TITULUS XXXV. CONVERSIO.

Ad meliora.

§. I.

Figura, & Symbola.

Quid est tibi mare, quod vastavit? Ps. 113. 5. Quid est lugere, & contritatis nisi maris tempestatis agi? quid est gaudium consolatio, nisi faga maris, & absentatio doloris? Impietas enim mare est: doleam liquidum aquam facere non potest, sed est aqua ejus lassa valde, & multum amara; & amaritudo amarissima. Rich. a. S. Viet. tr. de exterminati. malic. 3.

Pater est Deus de lapidibus istis suscitaro filios Abrahæ. Matth. 3. 9. Excitavit Deus filios Abrahæ ex lapidibus; quando multitudine crucifixum, & ruptis petris, crediderunt. Theophylactus hic.

Ite vos in vineam meam. Matth. 20. 4. Quia ad vitam bonam alius in pueritia, alius in adolescentia, alius in juventute, alius in senectute, alius in decrepita ætate, perducitur; quasi diversis horis operarii ad vineam vocantur. S. Greg. hom. 19. in Evang.

Vires altissimi obumbravit tibi. Luc. 1. 35. Cum anima devota, vel spe cœlestis præmiis, vel timore æterni supplicii, vel tadio in hæc lacrymarum valle diuisum commemorandi, mota, ac stimulata, novis inspirationibus visitatur, sanctis affectibus inflammatur; & tandem, abjectis veteribus defectibus, novo invendit propoi o, à Patre luminum, spiritualiter spiritui gratia foecundatur: quid aliud agitur? quam quod sapientientie virtute altissimi, Pater cœlestis divino quodam femine animam gravidam facit, & foecundat. Post hunc conceptam sacrificium pellet in facie per veram humilitatem in conversione; fastidium cibi; & potus concipit in mente plenario munditalium contemptu. Jam anima cum Maria montana ascendere incipit. S. Bonav. tr. de 5. perfect. puer. Jesu.

Adavit vocem. Act. 9. 4. Deus in Paulo offendit typum conversionis peccatorum. Lux enim representat gratiam excitantem; prolatio in terram, advenitatem; vox reprehensionem Concionatoris; simulus conscientia tormorum. Ananias Confessorium; coecitas clausuram oculorum, & animi, ad res terrenas, ac considerationem æternorum. Triduanum jejunium satisfactionem pro peccatis; causisquammarum ab oculis, est depositio exultationum; baptismus est poenitentia, & confessio; cibus Eucharistia frequentatio; verlati cum Discipulis est agere cum probis. Corn. hic.

Quid est tibi mare, quod vastavit? Ps. 113. 5. Quid est lugere, & contritatis nisi maris tempestatis agi? quid est gaudium consolatio, nisi faga maris, & absentatio doloris? Impietas enim mare est: doleam liquidum aquam facere non potest, sed est aqua ejus lassa valde, & multum amara; & amaritudo amarissima. Rich. a. S. Viet. tr. de exterminati. malic. 3.

manduca; dicitur: idest: à peccato eos, qui vivunt, interlice; & à seipsum illos in tua membra converte. Corn. hic.

Mortui estis, & vita vestra est abscissa cum Christo in Deo. Coloss. 3. 3. idest, per Baptismum, mortum conversione, & vitæ mutatione; mortui estis Mudo, Carni, peccatis; in modo mortui estis vobis ipsi: quia jam non estis, quod eratis antea. Tunc mors erat, nunc vita. S. Anselmus: mortuus est Saulus persecuens Christianos; resurrexit eorum amator: mortua est iniquitas in Saulo; resurrexit sanctitas in Paulo. Sylv. in Apoc. 1. qu. 74.

Et posuit dexteram suam super me. Apoc. 1. 17. idest, erexit me præ timore cadentem, & confortavit me. Id. ib.

Immutatio conversionis portio cuiusdam comprehenditur mortis. Tertull. lib. de Trinit.

§. II.

Exempla Conversorum ex auditu.

Lavaminis mundi, iste. Il. 1. 16. Hæc verba audiens loqui in templo fornicator quidam, compunctus, conversus est; planeque vitam incertam in castam mutavit. Corn. hic.

Sulcer te servavit, & operimentum tuum erunt vermes. Il. 24. 11. Sæcularis ille, de quo Plautus. 3. de bono flat. Relig. c. ult. cum in deliciis mollem vitam ageret, ac nullum sibi de conversione verbum fieri patereur; Religiosus quidam eum comiter invisens, ad extremum in digressa: scis, inquit, quis post mortem erit lectus tuus? docebit te istas: subter te servavit te. Qui versus cum ita pupugit; ut jam nihil aliud, quam vermes illos, & tinas, aramo volvere posset. Quin etiam, cum molestanti hanc recordationem ludis variis, & qualium focus, abstergere conaretur: ita nihil proficiebat, ut potius magis, ac magis, infingeretur. Quare hoc reputans: si ipsa egit o illius poenæ tam erat intolerabilis; quanto intolerabilior turba erit ipsa poena. Manus denique dedit Deo, & seque in religione dicavit. Corn. hic.

Poenitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum. Matth. 3. 2. Minus, nomine Babylas, luxuriosè cum duabus concubitis vivebat; agens omnia, quæ illi demoni suggerisset. Die quadam ingrediens Ecclesiam audivit ex Evangelio: poenitentiam agite. Compunctus, & templo egressus, concubinis valiens monachus factus; quo & illæ convertæ. Joan. Mofchus c. 32. parti spir.

Brazi qui lugent. Matth. 5. 5. Simeon Stylyta, hæc in templo audita beatitudine, ex ovium pastore conversus. Boll. 5. Jan.

Qui amat patrem, aut matrem, plus quam me. Matth. 10. 37. S. Conon adolescens hæc ex Evangelio audiens, per motus monasticum habitum suscepit. Boll. 28. Martii.

Si vis perfectus esse, vade, & vende qua habes. Matth. 19. 21. audiens hæc S. Constantius Comes apud Britanniam in Italia, qui primum militæ operam dedit, cumpenderet, & opulenus esset; spiritualibus divitiis cepit intendere. Boll. 12. Febr.

Omnia, quæcumque habes, vende - & veni, & sequere me. Luc. 18. 22. hæc S. Antonius Magnus, dum tempore Missæ, cui devotè interfuit, decantari audivit, conversus.

Ecce video calces aperios. Act. 7. 55. Moneta, celebris Bononiæ Doctor, ad capeffendum. S. Dominicis institutum per motus cuiusdam ex eo concionatoris, hæc verba. S. Stepiani explicatus, voce dicentis: Ecce nunc coeli aperti sunt volentibus introire: sed mox in æternum clauduntur his, qui hoc vitæ, & bene agendi, tempus neglexerint: Ita Cirionca Oxd. S. Dom. p. 1. l. 1. c. 37.

Alia Exempla ex variis.

S. Julianus cum Basilissa desponsatus, & in thalamum sponse introductus, miram uterque historum, & rofurum in eo hyemali tempore odorati sunt fragrantiam: qua ita delibuit, ut statuerent, simul virginitatem servare. Mortuis utriusque parentibus, de hereditate monasterium construit, totoque se dedunt bono animatum. Non erat, qui posset audire verbum de ore S. Juliani, ut aliqua mora retineretur converti ad Dominum; factisque decem millium monachorum Pater. Boll. 9. Jan.

B. Joannes de Deo fundator Ordinis de hospitalitate, concionante Joanne Avila comotus, poenitentiam agit publice, solo sternitur, caput humo, & parieti alidit; capillos, barbamque vellit; saltatim cum clamoribus civitatem ingressus pro stulto illudat, sefe omnibus expoliat vestibus &c. in æcerum luti se conicit: inde egressus, & co nnuaculatus, à pueris luto, lapidibusque impetitur; trahitur ad hospitale; sepe manibus, pedibusque, ligatis dure flagellatur; Curatores Nosocomii de variis delictis incufatos asperiores sibi reddit. Avilla Joannem solatur, acta ejus probat, amentem tandem larvam deponens incipit ministrare infirmis, peregrinationem insituit sine calceis, sine pileo; ac male vestitus; Granatæ xenodochium instruit, ægrotos juvat. Boll. 8. Martii.

B. To-

B. Torrellius Puppius Soltarius in Hetruria, mortuis parentibus, pie ab illis educatus, adhaesi parva societati, a bono proposito delictis, Animi causa deambulabat cum suis aequalibus...

Stulturna infirmum solabar ipsius dominus dicens: spera in Deo; ibis ad caelum: cui ille semper respondit, nolo illuc ire; a quo cum tandem quaereret, quare noller illuc ire? respondit: quia volo ire ad Infernum, quare? quia diligo te; & sicut fuit tecum in vita, ita tecum volo esse post mortem: & quia tu ibis ad Infernum, ita & ego volo, ratione societatis. Cui Dominus: quomodo scis, quod ego illuc vadam? quia tota patria, respondit, sic loquitur, quod sis pessimus homo, & ideo iurus ad Infernum. Compunctus se correxit. Summa praedicant, Conversio.

S. III.

Exempla Converterum per visum.

Catharina de Sandeval nobilis, decimum quartum annum iam egressa; forma, & opibus, clarior; nuptias, quascumque ei Pater suus gereret, velut se indignas, repudiabat. Cum ecce fortuito in effigem Crucifixi oculos coniecit, cui imminerat titulus J. N. R. J. inherere verbis, quid amabile nomen portenderet? quis Nazarenus stolulus? quae regis dignitas? quae coecitas Judaeorum? quid ipse pro se? quid illa hactenus pro illo? quam vita ejus diffusa a sua? Si omnes, qui fornicantur abs te, Regum optime, peribunt, quo misera deveniam? Te sperato, hostibus adhaesi; prohi feculosa! Haec inter miri illustata, accensa, murata, patri avida; cum animo mutat vestes, mortificationi sese dedit, precationis per noctes intensa, Carmelitans se adunxit. Francisc. Ribera l. 3. de vita S. Theresae.

Joannes Roberti in historia. S. Huberti narrat: illum, cum famulorum, & canam, grege ad venationem profectum, insignis magnitudinis cervum vidisset, in ejus conium medio apparuit Crucifixus, qui dixit: Quandiu, o Huberte! quandiu in captandis feris occupaberis? semperne ignorabis? te idcirco esse conditum, ut Deum tuum cognoscas, illum ames, coque in aeternum potiaris? Equid ergo saluti tuae concessum tempus ita nullo tuo commodo, profundis? Cecidit Hubertus cum Saulo exclamans: Domine, quid &c. Ad Lambertum missus pro Catechisi.

In annuis Collegii Monasteriensis An. 1599. Acatolica mulier Mundo muliebri addiditissima, duos filios disciplinae nostrae tradiderat: qui videntes matrem ad speculum sese curiosius contemere quotidie, Crucifixi iconem materno speculo appenderunt. Quo spectaculo illa permota, atque in Salvatore vulnerato, quasi in crystallo, fecerunt suam conspiciat, vite prioris pectate, haresin ejuravit, moreque composuit.

S. Fulgentius Ruspensis Ep. nobili genere ortus in juventute Praefecturam Saeclarem adeptus; dum monasteria frequentius visitat, mores religiosos observat; in haec verba prorupit: cur, obsecro, sine spe futurorum bonorum laboramus in saeculo? quid aliquando nobis praestare poterit Mundus? Si gaudere desideramus, (licet melius sit bene flere, quam male gaudere) quando meliustamen gaudere, quorum sic in Deum tranquilla est conscientia; qui nihil timent, nisi peccata. Inimemur tam laudabiles viros; abiciamus pristinos mores; & mitemus labores. Nitebamur prius inter amicos nobiles, nitamur modo inter servos Dei pauperes efficii pauperiores. Si coacti sumus exigere debitores, conemur modo convertere peccatores. Monachus factus matrem ante monasterium ejulantem; non audivit &c. Boll. 1. Jan.

SS. Liberata, & Faustina, virgines sorores nobili stemmate orae viderant mulierem quandam inconsolabiliter conjugis mortem lacrymantem: statuerunt igitur a conjugio abstinere, & sanctius vite institutum arripere. Boll. 18. Jan. Dositheus, cum juvenis effret mundo deditus, conversus est, via pictura infernalium tormentorum. Boll. 23. Febr.

B. Jacoponus, in Saeculo vir nobilis, Juris Doctor, celeberrimae Cautarum Patronus; sed superbus, avarus, & vanitatum mundi mancipium: cum uxorem suam in ludis publicis ruinae theatri oppressam, aspero ad carnem glitico induam, deprehendisset; tam subito ejus casu, quam asperitate vitae, compunctus, Saeculo valedicens, ordinem S. Francisci ingressus, mirus existit fuit, vanitatumque contemptor. Anno Domini 1300. Raderus in vita.

Aderat morienti homo nobilis, at libidine infamis. Hic inspeeta viri sancti sub mortem horribili iuncta, tanquam si in imagine arcani iudicii actionem videret; summum repente sensit dolorem, ob vite prioris impunitatem. Nec differenda ratus sanctorum consilia; Sacerdotem, qui moribundo adruit, mox a funere abduxit, & magna vi lacrymarum peccata expunxit. Drexel. trib. Chr. 1. 2. c. 5. §. 2.

Refertur de Concionatore Franciscano Parisiis, qui solebat quotannis egredi ad quamdam civitatem, causa praedicandi in Quadragesima. In illa civitate innotuit Domicella, non integratae; interdum eam involebat; ea sepe, ut eam a dissoluta vita retraheret; licet parum proficiens. Sub finem Quadragesimae ei valedicens, ab ea rogatus est: ut proxima vice, cum rediturus esset ad conciones, speculum ei adferret, qualia multa essent Parisiis. Ille se facturum promisit. Cumque reverteretur convocata omni familia, obtulit ei domicellae alterius calvariam dicens, speculum petisti. In tibi clarissimum speculum, caput talis Domicellae N. quae paucis abhinc annis talis erat, qualis tu modo leviacula in lufibus, & tripudiis. Et talis tu brevi vice, qualis illa nunc est. Hoc aspectu, & commotione, compuncta dimisit vana, seque correxit. Henric. Jonghen in Dedic. Ecclesiae S. Joann.

S. I Y.

Conversi ex devota lectione.

Incidit, ut diceret Politianus, nescio quando se, & tres alios contubernales suos, nimirum apud Treviros, cum Imperator pomeridiano Circensium spectaculo teneretur, exiisse, deambulatum in hortis muris contiguos, atque illic, ut iorte combinati spatiantur; unum secum seorsum, & alios duos itidem seorsum, pariterque digressos; sed illos vagabundos irruisse in quamdam casam, ubi habitabat quidam servi Dei; & invenisse ibi scriptam vitam Antonii. Quam legere coepit unus eorum; & mirari, & accendit, & inter legendum mediari arripere talem vitam, & relicta militia saeculari servare Deo. Coniecit oculos in amicum, & ait: Dic, quare te, omnibus istis laboribus nostris, quo ambimus pervenire? quid quaerimus? cuius rei causa militamus? majoris esse poterit spes nostra in palatio, quam ut amici Imperatoris simus? Et ibi quid non fragile? plenumque periculis? & per quot pericula pervenitur ad grandis periculum? & quando illud erit a amicus autem DEI, si voluerit, ecce nunc fio. Dixit hoc, & turbis partitione novae vite reddidit oculos paginis? & legebatur, & mutabatur intus; jamque Dei ait amico: ego me jam abrupti a spe nostra, & Deo fervire statui; & hoc ex hac hora, in hoc loco aggrediar. Te si piger imitari, noli adverfari. Respondit illi: Adhaere se facio tantae mercedis, tantaque militiae. S. Aug. Confessionum c. 6.

S. Fulgentius, lecto S. Augustini in Pl. 36. Commentario, ad aternitatis beatae, Deique amorem, adeo exaruit; ut se Deo in Religione transcriberet. Surius vitae c. 3. Jan.

De S. Cleulupho Rege, dein Monacho in Anglia Boll. de 15. Jan. cum esset egregie doctus, V. Beda historiam Ecclesiasticam a se conscriptam illi legendam obtulit; cuius lectione se ad regnum abdicandum excitavit: cum videret, res humanas, & regna, cum labore perquiri, cum timore possideri, cum dolore amitti.

S. V.

Conversi aliis modis, & viis, mirabiliter.

ET venit ab Oriente, & Occidente. Luc. 23. 29. Per orientem designantur Artes Nativitatibus; per occidentem occasus mortis; per aquilonem, qui est vensus durissimus, duritia adversitatis; per austrum favor, & lenitas, prosperitas. Itaque spiritualiter ab Oriente veniunt, qui consideratione suae Originis convertuntur; pensantes illud Job 14. 1. homo natus de muliere. Et ab Occidente veniunt, qui mortis memoria, Iudicii metu, Inferni formidine, convertuntur; pensantes illud Hebr. 10. 31. Horrendum est incidere in manus DEI viventis. Ab aquilone veniunt; qui, necessitate urgente, vel adversitate moneute, compunguntur; & redeunt ad salutem; de quibus ait Salvalor Luc. 14. 23. compelle intrare. Ab austro, qui, ardentibus prosperis, nihilominus Deo inheret. Dion. Carth. hic.

Ego sum Jesus Nazarenus. Act. 22. 8. Mirabilis Saulus interrogatio! mirabilior Domini responso. Ego sum Jesus. Quis non expectaret hic illas antiquas Domini amplitudines: Ego sum Deus Abraham &c. Non. Sed Ego sum Jesus Nazarenus. Et sic legitur praesenti Lectio Syra, & Graeca. S. Jo. Chryl. in Pl. 50. ad ea verba, secundum magnam misericordiam: Ego sum, inquit Jesus Nazarenus, quem tu persequeris. O ineffabilis sapientia Domini! quare non dixit: Ego sum Filius DEI? ego sum in principio verbum? ego sum, qui in dextera Patris sedeo. Quare non dixit magna illa, & admiranda praerogativa? Sed quid illa benigna pietas, & ineffabilis clemencia? Ego sum Jesus Nazarenus. de inferiori, & humiliori loco, de parva civitate. In finis generis, & inferioris nominis, argumenta produxit, ut teneat Paulum fugientem; quod de paupere matre, & ignobiliiori Nazareth civitate, natus sit. Quae quidem quanto inferiora sunt, tanto majorem Domini benignitatem ostendunt. Arcones in Il. i. Disc. 1.

Diocletianus Eliam adventanti nobili saeculana Ethnica occurrir, filium suum Ephysium ad militaria stipendia offerens; quem mox Diocletianus magne exercitus patri praefecit, iubens in Italia Christianos persequi. In itinere, ipse militetque, ingenti tonitru perterriti; Ephysius autem vocem audit coelestem, veniam crystallina in aere cruce: Ego sum Christus Filius DEI, quem tu per-

persequeris. Ephysie ab hac hora vas electionis eris. Proxima inde nocte ingressus Caetam, crucem sibi ex auro curat: noctu miraculose tres insculpuntur imagines, suo nomine descriptae; in cujus titulo Emmanuel, dextro cornu Michael, laevo Gabriel. Artifex timens aditum aliquid praeter Ducis mandatum, formas eradere nec quietum conatur: quam repenti dixit, quid factum sit. Latus ille accipit; per idem tempus contra hostes Romanorum moturus, a turbis remotus crucem suam adorat, petens a Christo auxilium. Cui ille: ne times Ephysie; viriliter age: ego enim tecum sum Dominus Deus tuus. Quo facto ad milites accedit, animat in praesidium, conflagit; cadunt ex hostibus duodecim millia, mille ex suis desideratis. Suscipit Baptismum, Divinarum studio se applicat, Christum judicat; Diocletianum scribit, se Christianum, illum de cultu idolorum arguit. Idem patri nunciat, quae in odium Diocletianum animat. Mittit Diocletianus Julium militem, qui cum, nisi Christum deserat, crudeliter occidat. Hunc ille honorifice excipit. Diocletianum mandata spernit, blandicias, & promissa, respuit. Comprehenditur, fugitur; a sedecim militibus, ferreis uncinis di-laniatur, dissepiturque, continuo orans. In carcere apparentibus Angelis non credit, nisi fe muniant cruce; quibus cognitis indignum se reputat tanta gratia; a Christo ipso sanatur, & roboratur. Totus sanus ad tribunal adductus cum esset, stupente populo, Judex proclamavit, a diis sanatum, & plinatum. Ephysus provocat ad adem Apollinis, quam everit cum idolis. Index febre correptus substituit Flavianum; qui, blanditis nihil proficiens, gladio truncatur conatur; gladius ei excidit, ut amplius illum non posset erigere. Minitanti gravissimè Ephysus ait: regnabo cum DEO mox in aeternum; & tu miser cruciaberis cum diabolo sine fine. Cru-deliter deinde torquetur duabus horis; in fornacem ardentem iniicitur illatus, combustis fletibus. Multi convertuntur. Plectitur capite Boll. 15. Jan.

S. Alexander Aemetus Abb. ne Episcopus fieret, profugiens incidit in latronum latibula, in quibus Duo latronum manebat: qui tringita habebat socios sceleratos. Ille precatur a Deo animas eorum, exauditus est: nam latronem mysteria fidei docuit, baptizavit; baptizatum interrogat, an quidquam a DEO petierit baptizandus? petiti, inquit, ut Deus brevi animam meam suscipiat. Elapsa una hebdomada po-nitens pie obijt. Illius exemplo tringita socii permoti, & ipsi petierunt baptismum; impetrato, latrocinii domum in monasterium convertunt; sanctè, & monasticè viventes. Boll. 15. Jan.

S. Ardello, mimus insignis Maximiano Imperatore, Christianorum in martyrio constantiam per ludibrium exprimebat Suspensus quasi nollet diis sacrificare; spectatoribus, ejus tolerantiam laudantibus, voce magna silentio indicto, dixit: nolite arbitrari, me jam ludere agere: ego enim Christianus sum. Praefes colternatus, cum frustra suaderet mutare mentem in rogam ardentem iniici iussit; in quo martyrium consummavit. Talis fuit; de quo 27. Febr. Boll. S. Gelafius, seu Gelafinus, conversus, cum baptizatus Christiano illuderet. Talis Genesis, qui Romae mylteris Christianorum illudens, conversus, & martyr fuit. 25. Aug. Boll. 14. April.

S. Petrus Gonzalez, natus nobilibus; & divitibus, parentibus Canonici, mox Decanus factus; die Nativ. Dom. dum per frequentem urbem juvenilletur equitando se jactat; in coelum excussus, rifu explosus est. Plenus verecundia haec locutus: quandoquidem Mundus me sic illudist; ego quoque illum, tanquam fallacem, sumpta vindicta, irridebo; neve iterato illudat, vitam in melius commutabo. Fir Religiosus Dominicanus, egregie proficit, Theologia absoluta servens Concionator. Boll. 15. April.

Cum Juvenis Distingue in theatro peccatoris ad Deum ferio conversi, & vite anteaede delectora desistent, personam ageret; divino instinctu se sensit veris lacrymis superfluum. Ergo ream conscientiam coram Deo, Deique Matre, affluenter deploravit, post Scenam absconditus. Inde illa bonae sententiae ita crevere; ut ad obeunda S. P. Exercitia se contulerit, societatem competierit, & impetraverit, P. Nadasi ann. rer. memorab. 2. Julii.

S. V I.

Converso peccatorum grande miraculum.

Titulus Pl. 44. i. Praes, qui commutabatur, filius Core, ad intellectum, Canticum pro Dilecto. V. Beda: Titulus sic est constructus: Canticum istud cantatum pro Dilecto: id est, ad honorem, & laudem, sponsi specialiter dilecti, propostum filii Core; pro iis, qui commutabuntur, id est, causa commutatio-nis facta in seipis ad intellectum, scilicet ut intelligant, & se commutatos, & commutationem esse non ex se, vel astante; sed per Dilectum, &c. Arcones in Jos. 1. Disc. 5.

Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam. Pl. 50. Magnam petit misericordiam, quia non petit auxilium ad pa-

tranda miracula naturae; sed gratiae; de quo auxilio solùm dice-bar alius Marci 9. 21. si quis poterit, adversa nos, miseris nostris. Bag-za t. 5. l. 14. c. 1. 22. §. 2.

Admirabilis. Il. 9. 6. Dicitur admirabilis in conversione nostrae voluntatis. quae mutatio est solius dexterae excelsi. S. Bern. l. 10. in praes.

Vidit hominem sedentem in celatio Mathusam nomine. Matth. 9. 9. Cur vocatio Matthaei recenseatur post sedatam tempestatem, demones pulsos, paralyticum sanatum? Resp. Glossa: Matthaeus refert vocationem suam inter miracula. Sylv. hic.

Qui non accipit crucem suam. Matth. 10. 38. Quod majus miraculum? quam ad fidem Christianae Religionis venire Judaeum, vel Paganum? quod majus miraculum, quam cum in mentibus eorum, qui convertuntur; & respiciunt a malis, assuetus amor vertitur in odium eorum; quae tanta tenacitate dilexerat; & odium penalitatum, & cruciatum corporis, vertitur in amorem in solium contra tenebrum sensum; & placentium in displicentiam, & displicentiam in placentium, venit; secundum ineffabilem mutationem, & distributionem illius, qui semper in factis suis est miraculosus, & mirus. O quam horrenda castitas videbatur luxurioso, humilitas superbo; patientia iracundo, amor communitatis invidio, labor aedifico, paupertas, & largitas avaro, abstinentia guloso! Deridebat haec in animo amplectentium hanc vitam. Ecce, quae amanantur, venerunt ad fugam, & odium; & quae odio habebantur, fumio amore, quaruntur. Sim. Cass. l. 9. cap. 27.

In nomine moedamoniae sicutis. Marci 16. 17. Spiritualiter demonia sicutis, qui peccatores, mortalibus vitis irretitum, convertit; ita ut sit templum Spiritus sancti, qui paulo ante vas erat diaboli. Novis linguis loquitur, qui solita vaniloquia, scurrillia, vitiosaque, verba devitans, incipit loqui salutaria, Deum laudare, proximum informare, jugiter orare. Serpentes tollit, qui diabolicas suggestiones, & venenatas tentationes, supplantat &c. Dion. Carthul in Marcum cap. 16. 17.

Eccc multos. Luc. 7. 37. Praestantissimum argumentum est, Christum esse DEI Filium quod convertit ad se peccatores; quam quod mortuos suscitaverit. Luc. 7. 15. Adolefcentis a Christo suscitatus mox reddidit matri suae. Jo. 11. 14. Lazarum suscitavit, & mox ait discipulis: Solvite eum, & spondate. At Zachaeum Luc. 19. convertens, cum ipso manet; & probabiliter Zachaeus secutus est Christum. Cur mortuos suscitatos dimittit, peccatores autem conversos apud se retinet? ut sint Christi Deitatis argumentum. An non resurrectio mortuorum Deitatem Christi declarat? ita planè; sed converso peccatorum mirabilis adhuc manifestat. Efcob. l. 3. colloq. Chr. part. 2. scd. 3. obj. 1. Quarit S. Chryl. hom. de Latrone: cur Christus in cruce audens illud approbium: Si Filius Dei es, de cruce descende; tu tunc Christus D. non fecerat aliquid mortuum adduci, ut eum in hostium conspectu ad vitam revocaret? & aperte se Filium Dei ostenderet? respondet: Latronis mentem averfam voluit commutare; ut ex omni parte ejus Divinitas sentiret. Id. ib.

Admiratus sunt turbae. Luc. 11. 14. Mirantur; cum demoniacum in corpore sanat; & magis mirum, & demotem efficit ab anima, & iustum facit. Hoc poterit Divinae majus opus, quam creatio. Unde canit Ecclesia: DEUS: qui omnipotentem tuam potentiam maximè, & miserando manifestas. Stella hic.

Ita in initium signorum. Jo. 2. 11. Initium in aqua in vinum Christi virtute conversa; ut hoc primum, & tanquam vita agenda, initium exigere videatur; animas nostras ad meliora converti, Sim. Cass. lib. 5. cap. 2. v. 7.

Lazarus veniens foras. Jo. 11. 43. Haec vox Filii DEI signat magnam gratiam ejus, qui vocat peccatores interitus, per occultam inspirationem dicens: veni foras; id est, consistere peccata tua Sacerdoti. Haymo hom. in octava Pasch.

Constat, quia majus est miraculum, praedicationis verbo, atque orationis solatio, peccatores convertere; quam carne mortuum suscitare; in ipso enim resuscitatur caro, iterum moritura; in illis vero anima in aeternum victura. S. Greg. l. 3. c. 17.

S. V I I.

Quotum Conversiones sint difficiliore.

Num. I.

Deorum.

Eccc Magi venerunt ab Oriente Jero-glymam. Matth. 2. 1. De Praerobibus non dicitur id cum admiratione. Luc. 2. 16. Cur mirabilior Mathzoa vix submissio, & conversio regum, quam veneratio optilonum? Resp. dicere vult Mathzæ: cum plausu celebrare miraculum, quod sapientes dedoceri, quod magi converti, & revocari a suis erroribus sunt passi: non tam novum hoc reputatur in pastoribus. Nam quod homines rudes, amusi, rusticis, intrusi se sinant, non multum habet admirationis; verum quod sapientis imbui toleret; quod doctus sit quis, idemque doctus; novum hoc, & perquam mirum est. Did. Nyss. in Phen. Grac. l. 2. c. 1.

Exibat ad eum Jerusolyma & omnis Judas, Matth. 3. 5. Et Luc. 10. 12. 14. interrogabant eum turbas...

Quod si sal evanuerit, in quo salietur? Matth. 5. 13. S. Hier. Si Doctor erraverit; quo alio doctore emendabitur?...

Num. I I.

Principum, & Potentum.

Steteruntque Sol & Luna. Jos. 10. 13. Innumera penè miracula Deus fecit per viros justos; hoc tamen super omnia Scripturae...

Quinque sarraps Philistinorum viderunt, & reversi sunt in Asaron. 1. Reg. 6. 16. Hic ita suis oribus excoecati erant; ut videntes sanctitatem arce...

Velum templi scissum est. Matth. 27. 51. Quid tunc? Centurio & qui cum eo erant custodientes Jesum...

Num. I I I.

Aorum.

Magi Matth. 2. 2. qui prodigia non viderant, vel unico flexu miraculo percussis; at sacerdotes miraculis assueti...

Superbus homo d' humiliter corrigitur: cibus enim, in quo nimis est de salte, quasi perditus est.

parum est; quia potest apponi. Sic homo superbus, qui nimium habet de sensu, non est flexibilis.

S. VIII.

Metiva.

Convertendi peccatores.

Ex Veteri, & Novo.

Duxit me de loco miseria, & de loco facis, & statuit supra pedes meos. Ps. 39. 3. Prius de loco pravitate educitur; ut ejus pedes per fidem in petra solidentur...

Sicut turris David collatum. Cant. 4. 4. Collum caput, & membra, connectit. Unde per collum designantur, qui vel predicatione, vel adoratione...

Uero missus sum. Luc. 4. 43. Prophetam missum videtur de genibus, divinum dicimus esse sermonem, ac predicatorem; qui semper mittitur anima...

Etsi iustus, est conversio peccatorum; de quo dicitur Jo. 6. 27. operamini non cibum, qui perit...

Etsi iustus, est conversio peccatorum; de quo dicitur Jo. 6. 27. operamini non cibum, qui perit...

Ex Patriibus.

Gaudium, quod percipimus, quando aliqui ex eis correcti in melius commutantur; & Sanctorum societati copulantur...

Est maximum, & perfectissimum, bonum; quando à malè facièndo, & à re malè gerenda, ad virtutem, & bonam actionem, possit quis aliquem traducere.

Quis unquam ambiget? suprema dilectionis esse: omni studio, atque opera, ad cognitionem veritatis, & obsequium Dei, errantes homines revocare.

Pascit sanctos Doctores quodammodo & Angelos, qui convertit in peccatis. Linteum Petri V. Beda in Levit. c. 4. Hoc habent in virtutibus proprium...

Miscellanea de conversione.

Si quis vult venire post me, abneget semetipsum &c. Matth. 16. 24. Semetipsum abnegat, qui mutatur ad meliora; & incipit esse, quod non erat.

Exiit primo mane &c. Matth. 20. 1. Nulla non hominum ætas apta conversioni. Prudentissime prima hora, id est, in pueritia ad propriam vineæ culturam preberis...

convertentur ad Christum. Revertentur ad domos, non autem ad se ipsos. Revertentur ad domicilium proprium; sed non revertentur ad Dominum.

Facilius inveni, qui innocentiam servarent; quam qui congruè penitentiam egerint. S. Ambr. l. 2. de penit. c. 10. Numquam est fera conversio.

Nunquam est fera conversio. Latio de cruce tranfit ad paradisum. Nabuchodonosor rex Babylonis, post efferationem corporis, & hordis, & belluarum in eremo convictum, mentem recepit humanam.

TITULUS XXXVI.

CONVIVIA.

S. I.

Sint frugalia, sancta.

Ex Veteri, & Novo.

Sic autem comeditis illum: renes vestros accingitis. Ex. 12. 11. Accinctos jubet Legislator accedere ad mensas. Hoc habitus potius bellaturis incedere conveniet.

Si quando habebitis epulum, & dies festos; cunctis diebus &c. Num. 10. 10. &c. Cur Deus, tam tempore belli, quam pacis, & epuli vult cani tubis?

Coram Domino epulaberis tu, & domus tua, & Levita, qui intra tuas portas est. Deut. 14. 26. 27. ad convivia olim invitari debebant Sacerdotes, & Levitæ; ut in modesta invitatores suo exemplo continerent.

Bibeant vinum, & laudabunt deos suos. Dan. 5. 4. Hæc agebantur, non in cenula religiosi, sed regno convivio Balthasaris.

Hospes, & egenus Jesus, acceptabat oblata suffragia, semper intendens animicipium exercere: nam & illas ubilibet modis omnibus venabatur.

Ex Patriibus.

Non prius discumbitur, quam oratio ad Deum pergresseretur: ita fatigatur; ut qui meminertit etiam per noctem adorandum Deum sibi esse: ita fabulantur; ut qui scilicet, Dominum audire. Tertull adversus Gentes de Christianorum convivis.

Epulis vestris interfit Christus; in facie prandetur auctoritas; honestate convivii natura ipsa, que nos producit, honoretur.

Post sensibilem mensam, cum hinc abjeritis, apponite & spiritusalem mensam. Et dicat quidem vir aliqua corum, que nunc hic sunt dicta: audiat autem mulier, discant pueri, discant famulæ...

S. II.

Convivia vitiosa carpuntur.

Sabbata mea custodite. Levit. 19. 30. Contra hoc mandatum aperte faciunt, qui maxime in festis diebus operibus diabolis; scilicet commessationibus, & potationibus, & choreis, & humilidii, vacant; potius festa Baal, quam Domini, celebrant.

Abolone per convivium, & simulative se regem constituit, & populum avertit à David. 2. Reg. 15. Sic diabolus hodie in festis, & conviviis, multos à Christo avertit, & subijcit sibi, quasi regi.

Sancti subas illos. Job. 1. 5. Hoc nobis solerter est intueundum; quod, peractis diebus convivii, purgatio per singulas adhibetur holocausti. Vir quippe sanctus noverat, quia celebrari convivium sine culpa vix possunt.

crificiorum diluendæ sunt epule convivorum; & quicquid in semetipsis sibi convivantes inquinaverant; pater sacrificium immolando tergebant. Nonnulla quippe sunt vitia, que à conviviis, aut separari vix possunt, aut certe nequaquam possunt.

Melius est ire ad domum lætus &c. Eccl. 7. 3. Sensus est, quasi dicat: quia melior est dies mortis, quam mativatis; hoc enim præcesserit.

Epulaturus quædæ. Luc. 16. 19. Ipsi mensa multorum pauperum conflabat sanguine; & ipsius pocula multorum; quos ad laqueum coegerat, rubebant cruore.

Laqueus tenditur, cum mensa regalis convivii præparatur; que constantiam sæpe mentis inclinat. S. Ambr. in Luc. c. 4. l. 4. Dixit autem illi diabolus.

Natus in paupere domo, & in tugurio rusticano; qui vix milio, & cibario pane, rugientem saturare ventrem poterat; nunc suavitatem, & mella fastidiosam. Novi & genera, & nomina piscium; in quo litore concha læta fit, calleo: in quibus aviium discerno provincias, & ciborum me raritas, ac novissimè, damna ipsa, delectant.

Sicut terris nubes caligant cœlum, sic obscurant animas intemptiva convivia. S. Chrysol. 41. S. Chrysol. hom. 71. in Matth. comparans inter se mensas secularium, & Monachorum, ait: hæc viam ad cœlum præparat, illa vi ad gehennam trahit: diabolus illius, Christus istius princeps est: luxus, & lascivia, illam; philoiphia, & moderatio, istam præparat: hic Deus adest; illic diabolus.

Quanta mala sequuntur peccatorum convivia! nam ibi lingua nullis gubernaculis gubernata; ibi mendacia, ibi verba scurrilia, ibi perjuria, ibi sæpe odia; sæpe lites, & verbera; ibi vanitas plurima. S. Bonav. l. 84. D. 2. Pent. Est etiam mensa diaboli; in qua non nisi animalium sanguis bibitur; non nisi cruciatus hominum in cibo sumitur.

TITULUS XXXVII.

COR.

S. I.

Symbola.

David, custodiam vias meas. Ps. 38. 2. David propheta docuit nos, tamquam in ampla domo deambulare in corde nostro, & conversari cum eo, tamquam cum bono tubernali; ut ipse sibi diceret; & loqueretur secum, ut eff illud: dixi custodiam &c. S. Ambr. l. 3. c. 1.

Exurge psalterium, & cithara. Psal. 56. 9. idest, cor meum, & caro mea, ad exultandum in Deum. Cor namque sapiens, que sursum sunt, psalterium est sonans de superiori; caro patiens, que deorsum sunt, cithara sonans ab inferiori.

Sume tibi laterem &c. Ezech. 4. 1. Videlicet proximi orterrenum pones coram te; ut & vitam, & intellectum illius, inuenta mente custodias. Et de civitate Jerusalem, ut ei, que sunt superne patrie gaudia, & de visione pacis innotecat. S. Greg. hom. 12. hic.

Cor nostrum velut fons est quidam; & verbum verò emisum, veluti rivus ex hoc fonte profuens. S. Basiliius ferm. in verba illa, in principio erat verbum.

Cor est abyssus. S. Macarius hom. 17. Sicut molendinum velociter, & nihil respicit; sed, quidquid imponitur, molit; si autem nihil opponitur, seipsum consumit: Sic cor meum semper est in motu, & nunquam requiescit. S. Bern. Medic. c. 9.

Molendinum temper aliquid molens, cor est humanum, assidue aliquid cogitans. Hoc DEUS unicusque homini servandum

tradidit; jubens, ut in illo mollat illos tantum cogitatis, quos ipse suggerit. Quorum cogitatum alii ut frumentum, alii ut hordeum, alii ut avena, sunt. Ut frumentum, quos anima replicat, cum in contemplatione posita pure de DEO cogitat. Hic autem hordeo assimilantur, qui de virtute invirtutem ascendere nituntur. Illi vero ut avena sunt; quibus homo intendit sua deferere vitia &c. Sancti. Anselm. lib. sumil. c. 41.

§. II.

Cor magna cura custodiendum; illius laudes.

Ex Veteri, & Novo.

Cor meum dereliquit me. Psal. 39. 13. Cor nos derelinquit, quando peccatis agrum profutura non appetit. Cassiodorus hic.

Myrtha, & garrula - a demibus ebriis, ex quibus delibata veruna te filia regum. Pl. 44. 9. Vis domos eburneas spirituality accipere? Magna domus, & magna tabernacula DEI, corda sunt Sanctorum. Ipsosque reges, regentes carnem, subjungentes sibi turbas humanarum affectionum; castigantes corpus, & servituti subjacentes, accipe: quia inde delectaverunt cum filia regum. S. Aug. hic.

Beati, qui habitant in domo tua Domine. Pl. 83. 5. Domum Domini agnoscimus cor humanum. S. Chrysof. hic.

Effundite coram illo corda vestra. Pl. 67. 9. Effundere cor, est evacuare cor a vitii, affectibus malis, perverfis cogitationibus, & similibus, quasi liquoribus noxiis. S. Basil.

Omni custodia serva cor tuum. Prov. 4. 23. & Cant. 8. 6. p. se me ut signandum, super cor tuum. Heb. pra. omni custodia custodi cor tuum. q. d. diligentius, quam tuam domum, agros, thesauros, uxorem, filios arces, & urbes. Significatur etiam custodia, & vigilia militaris; quae primaria militia est disciplina. Romani enim diem, aequae noctem, in quatuor vigiliis distribuunt; ita ut quilibet contineret tres horas; atque initio cujuslibet vigiliae mutabatur excubias; unde sic exponas: Sicut milites omni custodia, id est, qualibet diei, & noctis, vigilia, custodiunt urbem, & castra; sic tu quatuor hora cor tuum. Praterea ex Hebraeo, custodia significat carcerem, quo rei, filii regum, juvenesque protervit, custodiuntur. Cor ergo petulans, & vagum; carceri, & custodiae mentis, mancipa; ne quod seculi admittat, ne seducatur. Corn hic.

Si spiritus praesentem habentis ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris. Eccl. 10. 4. S. Cyrill. in 1. I. legit cor: in corde enim est locus sapientiae, & constantiae. Corn. hic.

Sequi aures tuas spinas - & ori tuo facito ostia, & seras etc. Eccl. 28. 28. Possessio tua, mens tua est; aurum tuum, cor tuum; argentum tuum, eloquium tuum est. S. Ambr. offic. lib. 1. cap. 3.

Dilectum est antiquis. Matth. 5. 21. Ecce abundantior justitia; non solum prohibitio corporalis, sed & cordis. Ecce justitia Pharisaea, corpore non moechari. Ecce abundans, concupiscentias a corde rescindere: ubi abundantia peccatorum, ibi etiam & virtutum. Cor hominis fons est malorum, cum fuerit perversum. Sim. Cass. l. 10. c. 19.

Cor autem eorum longe est a me. Matth. 15. 8. De corde longae factio quaritur Deus, & cor maxime custodire jubet; cor acquirit; cor informat, & instruit; cor jubet excelli, miniaturque ei. Filii hominum! usquequid gravi corde? Pl. 4. 3. Cor autem eorum non erat rectum cum eo. Filii praebere cor tuum. Deprime cor tuum, & sustine. Id. l. 11. c. 2.

Regnum Dei intrat vos est. Luc. 17. 21. Quod illud regnum? hominis cor: in hoc solo rex amoris regnat. Ergo quisque cor suum arctis custodia cingat; in quo DEI regiam, & regnum, concludi intelligit. Oliva l. 3. Strom. hic.

Nobile regnum possidet, qui cor suum possidet. S. Bern. tr. de inter. domo c. 24.

Altare, quod votum sanctificat, est hominis cor, quod principale habetur in homine. Vota autem, & dona, quae ponuntur super altare, omne quod superponitur cordi. Ut puta: proponis orare; votum orationis posuisti super cor tuum, quasi super quoddam altare, ut orationem offeras Deo. Orig. tr. 25. in c. 23. Matth.

Ex Patribus.

Leva cor in caelum, ne putrefcat in terra. S. Aug. f. 50. de temp.

Munus nostrum est oratio nostra; altare verò nostrum est cor. S. Ild. l. de cons. vit. & virt.

Cor, qui praestantissima humani corporis pars est, & totius imperii corporis sibi commissum habet: cu regem quemdam Creator undique munit; & thoracis vallo fortissimo circumseptus; ne quid eorum, quae extrinsecus homini incidunt, cor facilius laedere queat. B. Theodoret. de Provid. Dei f. 3.

Mihi cor non videtur ab simile esse diversorio: illud enim perforatur, & effoditur, & stercore saepe repleretur: cum homines petulanter se gerant; & locum omnino nihil curent,

ut qui sit alienus. Eodem modo cor quoque, cum quamvis illius nulla cura geritur, sit immundum, & multorum demonum habitaculum. Clem. Alex. l. 2. Strom.

Castitas est Christi jucundum diversorium; terrestrique clypeus cordis. Jo. Clim. gr. 15. de castit.

Quaecumque in Mundo concupiscis; quaecumque in Mundo amittere metuis; impende libenter pro libertate cordis. Rich. à S. Vict. l. 3. de arca myst.

Sicut avis rapax amat cor praedae, sic demum cor hominis: ut patet de illo, qui interrogabat diabolum, quid plus amabat? diabolus respondit: quod tria praecipue, scilicet Lunam primam, rotam solis, & ferrum molle; hoc est, cor; quod componitur ex tribus literis, quae habent illa tres figuras C. O. R. S. Bonavent. Diet. fal. cap. 1.

Cor instabile, & a bonis cogitationibus vacuum, nidus est diaboli. Thom. Kemp. l. 7. ad Novit.

Cor instabile, quod illud verteris, illud in ipso responderet. Si caelum versus etc. Ofeser 9. 10. Falli sunt abominabiles, sicut ea, quae dilexerunt. Broymard. Cordis pulchritudo. Senex ille apud Mochum in prato spir. cap. 1. 10. hoc singulare suis dabat monitum: esto janitor cordis tui; ut nil, nisi te conscio, tuaque ratione probante, in illud ingrediaris, vel egrediaris. Corn. in cap. 25. Matth.

§. III.

Cor DEO dedicandum, & consecrandum.

Probe sibi cor tuum mibi. Prov. 23. 26. Prabadum est non commodandum; ut de cetero nihil tibi juris habeat homo: ut nihil velit, nihil sapiat, nisi quod vult, & sapit sapientia. Hugo Card. hic.

Populus hic labiis me honoras; cor autem eorum longe est a me. Matth. 15. 8. Conjuncta ita inter se sunt os hominis, & cor; ut, si alterum a DEO abist, utrumque a Deo exulet. Frustra caelo labia ferentis, qui ceno cor opprimis. Imò nunquam totus homo ita a Deo exulat; quam cum; abducto a suo Domino corde, nomen labiis proficiatur. Numquam libidines, aut bacchantur immoaniti, aut grassantur magis impunè, quam cum vesano cordi colorata labio-rum religio personarum accomodat &c. Oliva fer. 4. D. 3. Quadr. vide hic fufum desuper discursum.

In aram Dei, quae verè maxima est, & quae in corde hominis collocata, conquirari non potest sanguine, justitia imponitur, patientia, fides, innocentia; castitas, abstinentia, Lactantius l. 6. div. Instit.

Nullum est serium tam aptum, & dignum, ad recipiendum Deum puerum; sicut cor tuum ab omni malitia purum. Thom. Kemp. Conc. 7.

§. IV.

Cor magnum, firmum, regale.

Immune te deus cor aliud. 1. Reg. 10. 9. q. d. Deus cor Saulis quod, cum esset privatus, erat pusillum, abjectum, agreste, servile; jam, eo rege facta, fecit magnanimum, sublime, amplum, & regale: ut nullis periculis cederet, nullos hostes metueret; nullum onus difficile sibi putaret. Ita Abul. mutavit ei cor, quod ante erat parvum, & servile, in cor regale. Vatabl. innotit illi mentem aliam, & cor regium, sive regios Spiritus. Theodor. quoniam erat rusticus solum sciens terram colere; cum ei manus imposuisset, dedit ei Spiritum regium. Corn. hic. Carthuf. dedit Sauli cor virtuosius, & specialiter magnanimum.

Deus dicitur, 3. Reg. 4. 29. Salomoni dedisse latitudinem cordis, quasi arenam, quae est in litore maris. Per latitudinem cordis intelligunt Hebraei cor latum; amicum, liberale. Sic de se scribit Paulus 2. Cor. 6. 11. Cor nostrum dilatatum est q. d. vehementissime vos amo. Corn. in 2. Cor. hic.

Et opera manuum eius annuntiat firmamentum. Pl. 18. 2. Caelum firmamentum, firmum cor, non timidum cor. Annuntiatia sunt ista inter impios, inter adversos Deo, inter amatores Mundi, persecutoresque iustorum, inter sciantem Mundum annuntiatia sunt ista. Sed sciantem Mundum quid poterat facere, quando firmamentum ista annuntiat? S. Aug. hic.

Deus vobis (Deus) cor omnibus, ut colatis eum. 2. Machab. 1. 7. Corde magno. Quid est cor magnum? nisi, qui prater Deum nihil est magnum. Quid est cor magnum? nisi quod Mundo se praefertens despicit Mundum magnum. Quid est cor magnum? nisi ubi per dilectionem laudabilis nimis, & sapientiae innumerabilis habitat Dominus magnus. Quid est cor magnum? nisi quod omnia sensibilia, assimilata magna, comparata in ordine ad veritatem, reputat parva. Quid est cor magnum? nisi quod corpus parvum deserit, seipsum excellit magnum. Quid est cor magnum? nisi quod ad majora se ordinat, & ad maxima per virtutes invisibiliter ascendit. Sim. Cass. l. 1. c. 24.

§. V.

§. V.

Cor quietum.

TU excitas, ut laudare te delectet. quia fecisti nos ad te, & inquietum est cor nostrum, donec quiescat in te. S. Aug. Confel. l. 1. c. 1.

Quis mihi dabit requiescere in te? quis mihi dabit, ut venias in cor meum? & inebriis illud; ut obniviscam mala mea: & unum bonum meum amplectar te? Id. ib. c. 5.

DEO exhortante, & consolante, nos; quamvis mille hominum molestaverint; haud in re sane vel minima offendere poterint: Nam cum illo in solido cor posuerit, nemo id vel moveri coegerit. S. Chryl. hom. 4. de poenit.

Melius est, ut cor meum Jesus habeat, quam ego: quia eum illo est in pace; mecum autem in inquiete. Thom. Kemp. conc. 8.

§. VI.

Cor instabile, inquietum.

COR humanum in desiderio aeternitatis non fixum, nunquam stabile esse potest. S. Aug. Man. c. 25. Sed omni volubilitate volubilius; de alio in aliud transit, querens requiem, ubi non est. Idem ib.

Quid est mare, nisi cor nostrum, furore turbidum, rixis amarum, elatione superbie tumidum, fraude malitiae obsecrum? S. Greg. mor. l. 28. c. 9.

Quid per mare? nisi cor instabile; & quid per terram? quam cor firmum, & stabile, rectius intelligimus. Rich. à S. Vict. de erud. hom. inter lib. 3. c. 1.

§. VII.

Cor Christi.

Meliora sunt ubera tua vino. Cant. 1. 2. Ex loci positione per ubera cor Christi tacite significat. Sancti. Greg. Nyss. hic.

Quia semel venimus ad cor dulcissimum Jesu, & bonum est nos hic esse; ne simanus nos facile avelli ab eo. - O quam bonum, & quam jucundum habitare in corde hoc! Bonus thesaurus, bona margarita, cor tuum, bone Jesu! quam fesso agro tui corporis invenimus. S. Bern. tract. de Pass. Domini. cap. 3.

Si cor Christi attendimus; nihil illo dulcius, nihil illo beatius. Nihil uspiam creaturatum dulcius esse poterit illo corde. Rich. à S. Vict. l. 2. de Emmanuele c. 21.

Cor Salvatoris verus orientalis unio; unice unicus, & pretii inestimabilis; jactum in mare incomparabilium amaritudinum, diebus ejus Passioni seipsum in seipso liquefecit, & resolvit in dolorem, vi, & vchemencia angustiarum mortalium undique premientium. S. Franc. Salef. tr. div. am. l. 6. c. 12.

TITULUS XXXVIII.

CORONAE.

§. I.

Spinea Christi Domini.

Variè ex Scriptura, & mixtum.

Alcedilla terra in opere tuo, - spinas, & tribulos germinavit tibi. Gen. 3. 17. 18. Propterea Jesus accepit spinas; ut solvat hanc maledictionem. Et ideo sepultus est in terra; ut maledicta terra, pro maledictione recipiat benedictionem. S. Cyrill. Jerof. Catech. 13.

En modo Area Testamenti. Ex. 25. & altare thymiamatis, non aurea, sed spinea corona praecinctum. Incerto Authore

Super ipsum efflorescit sanctificatio ejus. Plal. 131. 18. S. Hier. vertit, efflorescit diadema ejus. Bern. de Brito l. 6. hist. Cisterc. c. 26. testatur: quod, cum partem Coronae Christi, Carolus M. dono accepisset, erupisset in flores. Sylveir. in Matth. 27. c. 11. quæst. 10.

Spinae illae, quas è Corona Domini servat Ecclesia variis in locis, die Veneris sancto florere confuevit dicuntur. Testis est Sancti. Greg. Turon. eas necdum suo tempore aruisse: ferunt inquit, ipsas coronae partes, quasi virides apparere; quæ, tamen viderant amissis foliis, quotidie tamen revirescere virtute divina. Quæ Rhodi in magni magistri Equitum facello colebatur, quotannis sub meridio ipsius Parthævese flore solita erat. Valencensis in Belgio, in templo FF. Minorum, eodem die cruenta olim cernebatur. Doultremon. l. 2. c. 12. de amore. Sect. 4. Coronatio.

Sicut lilium inter spinas. Cant. 2. 2. Ubi lilium istud inter spinas? nimirum in Judaea; quando toleravit tot, & tantas, impiorum blasphemias; sustinuit probra, alapas, flagella; coronatus insuper corona spinica. S. Rupert. hic.

Ornatum faciem templi coronae aureis. 1. Mach. 4. 57. hic spinæ. P. Spanner Eoly. Tom. 1.

neo nunc ferto Caput templi non manufacti coronant. Nadasi rof. coel. Coronatio.

Videbunt Filium hominis. Matth. 24. 30. Tunc, teste S. Hypolito M. apparebit spinea diademate redimitus, ut ab omnibus videatur. Sylv. hic c. 11.

Nunc sane, si unquam aliàs, Verbum Dei cecidit inter spinas; & simul exorta spina suffocaverunt illud. Luc. 8. 7.

Et milites plerentes coronam &c. Ave rex etc. Jo. 19. 2. sic implebantur, quæ de se prædixerat Christus. Sic Martyres informabantur ad omnia, quæ persecutori libuisset facere, perferenda. Sic paulisper occultata tremenda potentia, commendabatur prius imitanda patientia. Sic regnum, quod de hoc Mundo non erat, superbum Mundum, non atrocitate pugnantis, sed patienti humilitate vincebat. Sic illud granum multiplicandum seminabatur horribili contumelia; ut mirabili pulularet in gloria. S. Aug. tr. 116. in Jo.

Ex Patribus, & aliis.

Ille coronatus est spinis, ut nos coronemur corona de lapide pretioso, danda Electis in patria. Dion. Carth. in Jo. 19. Quantum ad recubitum; non habuit, ubi caput tuum reclinares: imò corona spinica fuit pulvinar tuum. S. Laur. Just. de incend. div. am. c. 4.

Suavissimum mihi cervical, bone Jesu, spinea illa capitis tui corona. Gilbert. Abb. f. 2. in lectulo meo.

Horret Christus magis asperitatem morum, linguæ stimulos, quam aculeo spinarum: in his praesertim, qui in silentio vocati sunt simpliciter, in charitatis negotium, in humilitatis scholam, in vinculum unitatis. Id. f. 20. in Cant.

S. Anselmus auctor est, Christi venerandum caput vel mille aculeis compunctum. Blof. p. 3. margarit. spir. c. 10.

§. I I.

Coronæ mystice Ecclesiae, & nostrae.

Sicut bona voluntatis tuae, coronasti nos. Pl. 5. 13. Dominus est hic ut scutum protagens; in Patria vero ut scutum coronans. Consecutio namque fuit Romanis usi fectis rotundis: & quando triumphabant, illomet scuto utebantur ut corona. Et inde Sancti pinguntur cum scuto rotundo in capite; quia de hostibus adepti triumphum. S. Thom. hic.

Veni coronaberis, de capite Amara. Cant. 4. 8. q. d. pugnabis contra has feras Dei verbi gladio; & vinces eas; & hos omnes montes, eorumque incolas; ac universas gentes subjicies mihi; de illustriumphabis, & coronaberis. Prov. 17. 6. Corona spinum filii eorum: quoniam ii, qui convertuntur ad fidem, & gratiam; corona sunt eorum, qui eos converterant. 1. Theff. 2. 19. qua spes nostra, aut gaudium, aut corona gloria? nonne vos? Philipp. 4. 1. gaudium meum, & corona mea. De Ponte hic 8. 4.

Caput tuum, ut Carmelus. Cant. 7. 5. Pagnin. caput tuum rubrum est, ut coccinum. Theodoret. Alcazar, per Carmelum accipitur coronam, ex floribus Carmeli; qua sponsae caput coronabatur. Corn. hic.

Corona nostra caro Christi est: per hanc regnum caelorum possidemus. S. Thom. Vill. fer. 1. in Nat. Dom. Universæ Ecclesiae corona Christi est. Clem. Alexand. lib. 2. cap. 8.

§. I I I.

Quæ Coronæ non convenienti Christiano.

DE Moyse ait Josephus lib. 2. antiq. c. 1. Pharaon, postquam Moysem parvulum ad pectus apprehenderit, filiae gratificaturus, comiter diadema suum ejus capiti imposuit; Moyfes verò detractum pedibus calcavit.

Corona superbia. Il. 28. 1. Coronantur mali, & boni: mali coronantur. I. corona vanæ lœticiae. Sap. 2. coronemus nos rofos. II. opulentiae rerum. Il. 23. quis cogitavit hoc super Tyrum quantum coronatam? III. mundanae potentiae. Job 19. spoliavit me gloria mea, & absumit coronam de capite meo. S. Thom. hic.

Tam contra naturam est, florem capite sectari; quam cibum aure, quam sonum nare. Tertull. l. de corona milit. Idem lib. 2. ib. docet: Christianos, ut Christum sequerentur, exhortuisse coronas ex rofis, & floribus. Sancti. Ludovicus Rex Franc. vetuit gestari rofas feria 6. in honorem coronæ spinæ Christi Domini. Corn. in Sap.

A ratione alienum est, ut, qui audierimus Dominum spinis fuisse coronatum, ipsi venerabili Domini Passioni pro ludum insultantes, habeamus capita redimita floribus. Clem. Alexand. lib. 2. c. 8.

Miscellanea.

S. Polycarpus M. Smyrn. ep. ad Philippenses, vocat vincula Martyrum, coronas electas.

Omne verbum durum sustinens homo, sciens absque malo esse, quod præferit ab illo contra loquentem; coronam quidem spinicam capiti suo imponit; sed beatus est quia tempore, quo igno-

rat, incorruptibiliter coronabitur. S. Iſaacus Syr. l. 1. de contemptu Mundi.

Non decet redimitos floribus corona, ſed pulverulentos: nec molles delicias, ſed labore exercitos, ornat victoria. S. Ambr. in Pl. 118.

Quid præporre coronam exigis, antequam vincas? quid detegere pulvrem? quid requieſcere cupis? quid epulari geſtis? antequam ſtadium ſolvatur? S. Ambr. Ethic. Chriſt. c. 16. lib. 1.

S. Agapetus M. puer 15. annorum, ſub Aureliano A. C. 275. virgus, nervis, igne, ferro, aqua bulliente, aliſque graviffimis tormentis, excruciatuſ, & dilaceratuſ: cum in caput ejus congererentur carbones ardentes, gratias agens Deo dicebat: parva res eſt, ſi caput coronandum in cœlo, comburatur in terra. Quam decoretur corona gloriæ plagas, & vulnera excepta pro Chriſto! Ita habet ejuſ vita 18. Auguſt.

TITULUS XXXIX. CORPUS.

S. I.

Symbola, & ſimilitudines.

Manſuetudo in arefacit. Gen. 6. 14. Sept. nides facies arcam. Symbolicè S. Ambr. l. de Noe cap. 6. omne corpus noſtrum arefactum eſt, ſicut nidas, Nidi quidam ſunt oculi noſtri, hiatus oris, ſpiritus nidus eſt, pulmo; & ſanguis & ſpiritus nidus eſt cor. Corn. hic.

Quando commovebuntur caſtides domus, Eccl. 11. 3. Pro commovebuntur. Caſet. & Tigur. vertunt, tremunt. Qui ſunt hi caſtides domus, ideſt, corporis (hoc enim eſt domus, in qua habitat anima.) Lyr. intelligit omnes ſenſus, præſertim oculos, & aures; qui quaſi caſtodes, & vigiles, excubant; nè quid in corpus noxæ ingrediatur: hi in ſenſibus commovebuntur, debilitantur, & deſciant. Corn. hic.

Ut ſcias unumquodque veſtrum vas ſuum poſidere. 1. Theſ. 4. 4. Cum S. Chryſ. Theodoro, Theophyl. Anſelmo, per vas accipit Corpus. S. Greg. Nyſt. l. de creat. hom. c. 12.

Quod eſt auriga curru, rector navi, ſidibus muſicus; idem huic eſt terreſtri vaſculo, qui ſinxit illud; animam voluit. S. Chryſ. orat. de inſtit. ſecundum Deum vita.

Conſtat, velut organum Muſicum, totum hominis Corpus extractum. S. Greg. Nyſt. l. de creat. hom. c. 12.

Totum Corpus noſtrum, cum instrumenti habeat rationem, nihil ſuapte motu agere conſuevit; ſed noſtris voluntatibus ſubvertitur. Per illud enim animas, velut Muſicus quidam, aut virtuos ſonos pulſat, aut improbitatis ſtreptum ciet. S. Baſilius S. Iſaac orat. de ſanctis Dei genetrice.

Iſi ſunt ſancti, qui non inquinaverunt veſtimenta ſua. Apoc. 3. 4. Sacra Scriptura vocat Corpora veſtimenta: quia ſicut corpus veſtimento cooperitur, ita anima Corpore veſtitur: per albas autem æterna læticia accipitur. S. Honorius, de Innocentibus.

S. II.

Corpus miſerum, vide fragile.

Corporum complere inter ſe lagenas. Judic. 7. 19. quando Gedeon, ſuperatus Madian, trecentos viros juſtit hydrias ſumere, & in hydriis faces accenſas habere, & in dexteris tenere tubas; Ita noſtri acceptum ab Apoſtoliſ ſervare majores; quod hydriæ ſint corpora noſtra, figurata de limo: quæ timeere non norunt; ſi fervore gratiæ ſpiritualis igneſcant, & Jeſu Domini Paſſionem canoriæ vociſ conſellione ſententur. S. Ambr. l. 1. de Spir. S. c. 16.

Ita voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Matth. 6. 10. Cœlum in nobis anima eſt, terra in nobis Corpus eſt. Quid eſt ergo, ſua voluntas? Sicut & nos audimus præcepta tua, ſic nobis conſentiat caro noſtra; nè; dum conſentient caro, & ſpiritus, præcepta Dei minus implere poſſimus. S. Aug. Sabb. in Vigil. Paſchæ, ſer. 4.

Tolle leſum tuum. Luc. 5. 24. Hic leſtus, qui tolli jubetur, quid eſt aliud? niſi quia humanum jubetur corpus attolli. Ipſe eſt, qui per ſingulas noctes lavatur à David, leſtus doloris; in quo anima noſtra gravi conſcientia ægra cruciata jacebat. Sed ſi quis ſecundum Chriſti præcepta be geſſerit; jam non leſtus doloris eſt, ſed quietus. Miſerationem enim Domini cepit quies eſſe, quod mors erat; qui nobis ſoporem mortis vertit in gratiam voluptatis. S. Ambr. hic l. 15.

Inter omnia Mundi corpora. Corpus hominis formatum eſt ex viſibili materia: nam cœleſtita corpora ex luce ſunt facta; piſces, & volatilia, ex aqua; greſſibilia vero ſunt facta de terra. Sed noſtra non ſunt facta ſolum ex terra; ſed ex terra limola; ſeu lutola. S. Bonav. f. 9. de adv.

Ad hominis corpus unum ſupplicia plura, quam membra ſunt. S. Cypr. ep. 2. Cum corpus eſt terra; & ſpiritus poſſideamus e cœlo; ipſi cœlum, & terra ſumus; & in utroque; ideſt, in corpore, & ſpiritu, ut Dei voluntas fiat, oramus. Id. l. de orat. Dom.

Quia juncta eſt anima cum corpore; ſi virtute careat, contagio ejus agreſcit; & imbecillitas de ſocietate fragilitatis redundat ad mentem: cum autem difſociata fuerit corpore, vigebit ipſa per ſe; nec ulla jam fragilitatis conditione tenabitur; quia indumentum fragile projecit. Lactant. l. 7. de div. premitio.

Caro non poteſt videre, niſi corporalia: ſicut ille, qui coram oculis videret berillos virides, & rubros; quidquid videret, eſſet viride, vel rubrum: defectus non eſt ex parte oculorum, ſed de vitris, ſive berillis. Ita eſt de nobis. Oculi animæ habent corpus, ſicut berillos; ideo non poſſunt videre, niſi corporalia: ſed dimiſſis berillis, ſcilicet carne, ſtatim vident ſpiritualia. S. Vinc. Ferr. l. 1. de S. Dominico.

Quid gloriari homo ſuper tuum eſte corporeum? ſi corpus habes; habent & lapides; ſi creſcis; creſcunt & arbores; ſi magnus eſ; majores ſunt equi, elephantes, & grandia cete; ſi fortis eſ; fortiores te ſunt leones: ſi velox eſ; velociores tuſ paridi: ſi vocem habes; numquid majorem ut tauri? numquid clariorem ut canes? numquid dulciorem ut philomela? Si viſum habes, numquid acutiorem ut aquila? Si providus eſ in tempora; & formica. Si ſapiens in conſtruidis domiciliis; & aves aerea. Profeſto nihil eſt, quod a beſtiis, atque avibus, te eximat, niſi ratio; quæ poteſt accendere virtute propria ſuper corpus; accendens deſuper appetitum. Sim. Caſſ. l. 4. c. 7.

S. III.

Corpus curando non negligas animam.

Sanctuari, ſeu tabernaculi partem interioſrem, byſſus, & purpura; Ex. 26. 1. ſed exteriora operiebantur de pellibus arietum. v. 14. hæc dux partes ſunt cuiſcumque cultura animi, & corporis. Pinna in Eccl. Ethol. 123.

Quæſtus lanae, & linum. Prov. 31. 13. Ambr. hic: lanificam, & linificam, matronam hanc ſanctus ſermo deſcribit. Queritur modo à nobis, quid ſit lana? quid ſit linum? Lana carneale quid puro; linum ſpirituale: nam interiora veſtimenta ſunt linea, exteriora lanae. Sic ſpiritualia curamus, & temporalia non negligamus. Pinna ib.

Da partem ſeptem, necnon & octo. Eccl. 11. 2. S. Greg. mor. l. 35. c. 7. Acſi apertè diceretur: ſic diſpenſa temporalia, ut appetere non obſcuro caris æterna. Hinc eſt, quod Eccl. 40. 26. 31. templum quindecim gradibus aſcenditur: ut ex ipſa ejus aſcenſione diſcatur; quatuor per ſeptem, & octo; & temporalis diſpenſatur actio; & provide meſura æterna requiritur. q. d. per ſeptenarium intellige temporalia; per octonarium ſpiritualia; & coeſtita: nam Chriſti reſurrexio octava die facta eſt. Ergo da ſeptem, necnon & octo. Id. ib.

Tolle grabatum tuum. Jo. 5. 8. Grabatum noſtrum corpus eſt, in quo prius languidi jacebamus, ſervientes deſideriis, & concupiſcentiis noſtris: nunc portamus illud, cum ſpiritu obedire cogimur. S. Bern. ſer. de Paſſ. Dom.

Ne in corpore tuo curando univerſum vite tuæ tempus conſumas; ſed, quando cuicumque corpus eſurit, & deliciis appetit; cogita tunc, & animam tuam ſuo cibo reſocillari velle. S. Ephrem ſ. de compunct. animæ, & ſalutē.

Cave, nè deſiderio Corporis, præclara mentis ſtudia derelinquas. S. Ambr. in Luc. 17.

S. I V.

Quomodo Corpus tractandum?

Pulchrum quidem, & integrum, Corpus fuerat Jobi; multo vero venerabilis factum eſt, ab illis vulneribus infectum: quoniam & læx pulchre quidem, antequam inſciantur; poſtquam vero purpura facta fuerat; & inſciabiles capiunt pulchritudinem, multumque decorem. S. Chryſ. hom. 1. ad pop. Antioch.

Qui delicate à pueritia nunci ſervum ſuum, poſtea ſentire eum concupiam. Prov. 29. 21. Servus animæ eſt Corpus: qui ergo illud delicate nutrit, ſentiet illud ſibi rebelle; ut ſuis deliciis addidit non vult animo obſequi ad orandum, meditandum, coæteraque opera poenitentia; & virtutum arduarum. Corn. hic.

Reſplendit facies ejus ſicut ſol. Matth. 17. 2. Tranſfigurari voluit Chriſtus, ut celebraret Paſcha corpori ſuo. Triginta annorum ſpatium excedebat, ex quo Chriſti Corpus acerba poenitentia macerabat. Præter labores, quotidiana ſuæta ex oculis; cor triſtita plenum viſit tot ſcleribus. Ut ergo tranſper corpori conſuleret, voluit tranſfigurari: celebrans ſemel ſaltem in vita ſeſum corpori ſuo affidit. Et in tu facis quotidie ſeſum corpori tuo, raro animæ. Stella in Luc. 9. Juſti anima utitur Corpore, ut instrumento, aut organo: quæ

Velut præclara artífex, quo viſe, obſequium corporis ducit; & efficit de eo ſpeciem; quæ elegerit; & eaq; quas voluerit, ſic in eo reſonare virtutes; pangens nunc modulor caſtitaſ, nunc modulor temperantia; ſobrietatit carmen, integritatit dulcedinem, virginitatit ſuavitatem, gravitatem viduitatit. S. Ambr. l. de bono mortit. c. 6.

Si equus tuus fit piger ad vigilandum, jejundandum &c. percutiatuſ calciari de pede dextro, dicendo: corpus labora modo, quia reſurges impaſſibile, clarum, ſubtile, & leve. Si autem ſic non vult ſe movere, percutiatuſ calciari de pede ſiniſtro; ſcilicet timore damnationit, dicendo: Si modo non viſ jejunare, in Inferno nunquam comedes. Sanct. Vincent. Ferr. ſer. de S. Jo. Evang.

Herodes interpretatur gloriari in pellibus; ſeu pellicione gloriari. In ipſo peccatore intelliguntur; qui de pelle, proprii corporit gloriantur; enutrientes delicioſe, ultra quam decet; & ſoventes perampliſ, quam natura requirit. Non niſi à diabolo, & equi conſentaneit, ſunt inventum; quod in Chriſtiano corpore, atque in vultu, præterquam naturalit color, aliuſ adderet. Sed participium habebunt cum demoniſ, qui cum Herode gloriantur in pellibus. Sim. Caſſ. l. 8. de vitiit c. 4.

Veſtimenta ſunt ingentia corpora; quibus apprehenſit voluntati noſtra. S. Nilub. Alcetico.

TITULUS XL. CORRECTIO.

S. I.

Figure, Symbola, Allegoria.

Ex Veteri, & Novo.

Quid eſt, quod tenes in manu tua? Ex. 4. 2. Virga, eſt diſciplina, correctio, & caſtigatio; quæ initio puerit, impertitiſ, immortificatiſ; horrida videtur; ſed in fine, cum ejus fructuſ experiantur, agnoſcunt eſſe virgam paternam, & paſtoralem, Hebr. 12. 11. Omnia diſciplina in præſenti quidem videtur non eſſe gaudi; ſed maroris; poſtea autem fruſtuſ poenitentit exercitatuſ per eam reddet juſtitia. Corn. hic.

Paſſio ſuper tempus capitiſ ejus clavum. Judic. 4. 21. Quid clavum ſignatur, quo caput Siſaræ perforatuſ: quid eſt clavus iſte? niſi rigor diſciplina. Quid eſt enim rigor diſciplina acidoſiſ, niſi quaſi quidam clavus in oculit; ſed iſte diſciplinæ clavus eſt, diabolom acerrimè pungent; clavus eſt, diabolom rigiditatuſ conſignat. Sanct. Bonavent. ſpec. B. V. cap. 13.

Prædicte ergo lignum, & miſte illud; naufragique ſerum. 4. Reg. 6. 6. Ferrum in manubrio eſt donum intellectuſ in cordet lignum vero per hoc cadere, eſt parva agentes increpare. S. Rupertuſ hic. l. 5. c. 32.

Sapientia iſtica ſunt mihi. Pf. 37. 3. Sermo ſagitta eſt: & juſti quidem ſermo, cum arguit, & corrigit peccatoreſ, velut ſagitta compungit, & tranſiit cor ejuſ, ut convertatur ad poenitentiam, & ſalutem. Orig. hic. Fortiſſit etiam ſagittaſ vocat verba illa increpatoria, & comminatioſia, quæ à Nathan Dei nuntio auditiv. Bellarm. hic.

Virgam vigilanteſ ego vido. Jer. 1. 11. ideſt, minantem, & agentem ſerum, ac paratam percutere, ait Rupertuſ. S. p. ego vido herculuſ nuceſtum. Theodoro. ego vido virgam amygdalinam, quæ primo inter arboſes vigilat; ideſt, ſollicita eſt, ut ſuoſ floreſ emittat. Advertit Theodoroſ: ſicut nux, vel amygdalum, amarum habet corticem, ſed nucleum ſuavem; ita caſtigatio primo moleſta eſt, ſed deinde fruſtuſ dat ſuavitatem morum. Aliqui pro virgam vigilanteſ, legunt. virgam vigilare facienteſ. Corn. hic.

Dimittit aſque dum ſoldam circa illam. Luc. 13. 8. Quid eſt, circa ficulneam fodere; niſi inſtructioſaſ menteſ increpare? quid eſt copioſuſ ſtercorit, niſi memoria peccatorum? S. Greg. homil. 31. in Evang.

Dei templum ædificat, qui corrigendis, atque inſtuendis, proximorum mentibut vacat. S. Greg. mor. l. 7. c. 16.

Verborum increpationeſ, verbera quædam ſunt. Iſid. Clarius or. 50.

S. I I.

Corrigens alioſ, à ſe incipiat; ſit ipſe innocenſ.

Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Tenebræ erant ſuper faciem abyſſi. Gen. 1. 2. & ſpirituſ Dei ſerebatur ſuper aquat. Non in aquis tenebræ, ſed in abyſſo: quia peccati tenebræ aquarum candore fugandæ. Nam culpatum ofiſci correctioſiſ, vel umbra culpe. Naxera in Joſ. 7. §. 28. Quoniam per aquam diluere maledictionem paraverat, quod in dilu- R. P. Spanner Poly. Tom. 1.

vio eſt factum; & nunc per baptiſmum indulgetur. S. Auguſt. l. 1. de mirebilib. Scripte.

Maledicta terra in opere tuo. Gen. 3. 17. Cur terra, non aquæ maledixit? Alcuinuſ: terræ maledixit, non aquis; quia in aquis erat peccatum abluendum de fruſtuſ terre contractum.

Abraham primò circumcidit ſe. Gen. 17. 27. poſtea Iſrael, dein reliquam familiam.

Dixit Dominuſ ad Moſem: dic ad Aſon, tolle virgam tuam, & extendit manum tuam ſuper aquat. Egypti, ut vertantur in ſanguinem. Ex. 7. 19. Cur Moſeſ aquaſ non verberat, & contra Egyptioſ vertit in ſanguinem? Moſeſ hominem antea occiderat: quaſi nihil poſſit Moſeſ hominibut interemptor in aquaſ intanticias. Naxera in Joſ. 7. §. 28.

Quibus Dominuſ reſpondit: Judas ſit dux volveſ. Judic. 20. 18. Mira Dei ordinatio! jubet enim undecim Tribubut ſemel caſaſ à Beniamitiſ iterum eoſ aggreſſi, & ab eis rurſum caſi; & tamen illæ bellum juſtum piſumque agebant. Cur hoc? Palma cauſa fuit; ut peccata eorum præterita caſtigaret; ac nominatim, quod permiſiſſit idolom Michæ, item cultum Baalim, & Aſaroth. c. 1. 11. & c. 3. 7. Secunda innotuit v. 22. quod nimis in ſua iſtoridne, & viribut, conſiderent; ut diſcerent Dei eſſe victoriam. Tertiam dat. S. Greg. mor. lib. 14. cap. 13. quid eſt, quod in ulioſtem ſclerit inſtammatur Iſrael; & tamen ipſe priuſ prodernitur: niſi quod ipſi priuſ purgandi ſunt, per quoſ aliorum culpæ ſeruntur; ut ipſi jam mundi per ulioſtem veniant, qui aliorum vicia corrigere ſeſtantant. Corn. hic. Qui alioſ ad rectitudinem viam debet intruere; valde cavendum eſt, ne ipſe, quod abit, in aliquo videatur errare. Hinc eſt, quod Iſtacliticuſ populuſ ad ulicendum zelus Beniamin zelo rectitudinit inſtammatur: & tamen idem populuſ Beniamin gladiuſ ad præſteritur. Quem enim non moveat, quod Dominuſ biſ interrogat. biſ ad inuendum contra Beniamin prælium; dedit aſſentium? Et tamen in primo certamine viginti duo miſia; in ſecundo vero octodecim miſia ceciderunt: Quid in hoc ſentendum? niſi quia priuſ curandi ſunt à tumorē proprii uſterior, qui auferre morboſ alieno geſſituſ pravitatit: ut ipſi jam mundi per ulioſtem luimet veniant, qui aliorum percutere prava ſeſtantant. Sicut Jo. 8. 7. dicitur: qui ſine peccato eſt veſtrum, primo in illam lapidem mittat. Unde rectè cum illi Deum conſulerent, Judic. 20. 18. quis erit in exercitu noſtro principet certaminit contra filioſ Beniamin? reſpondit: Judas ſit dux volveſ; quia enim Judas conſeſſo interpretatur, rectè dux belli illuſ Judas conſtituitur; ut nimium priuſ per conſeſſionem propria ſtudent errata corrigere, qui alioſ volunt errorem conſtituentibut ſubvenire. B. Petr. Dam. l. 5. ep. 9.

Specieſ forma præ filioſ hominum. Pl. 44: 3. tum converſit oculiſ ad ſpouſam: audi filioſ, & vide, & inclina aſum tuum. v. 11. Cur magis ambit audiri, quam videri? quia, cum fruſtuſ qui audiri cupit, oportet eſſe talem; ut avide, jucundè que priuſ videatur: ſic enim vires adſciet verbis. Did. Nyſt. ſer. 3. D. 2. Quadr. §. 3.

Surge amica mea, & veni. Cant. 2. 10. Non vocatur, quæ vitit eſt denigrata, vel adhuc parva ſirma, ſed quæ jam eſt amica Dei per gratiam; quæ novit voluntatem ejuſ facere per exactam obedientiam; & cuique divina ſecreta commiſſa ſunt per intimam contemplantationem. Si Chriſti eſt inimicuſ, quomodo alioſ ei conciliabiſ; ſi corpus, quomodo alioſ poſt te trahet; ſi deformit, quomodo alioſ reddet pulchroſ? De Ponte hic Exh. 15. §. 21.

Denit tu ſicut gregeſ ton arum, quæ aſcenderunt à Hagar, omniſ gemellit ſarbituſ. Cant. 4. 2. Denit ſymbolum ſuperiorum, & Conclonatorum, Gilbert. ſer. 23. in Cant. vides, quomodo loſoſ, & irprehentiſſibileſ eſſe oportet, qui aliorum exceſſioſ debent remordere, & corripere. Cur oviniſ dentibuſ ſuperioruſ comparantur? Ea eſt dentibuſ ovium proprietat; ut herbæ mandentit haud peſſiſero halituſ marcorem ingerant, aut ſiccitatem. Naxera in Joſ. 18. §. 15.

Quam pulchri pedet annuntiantiſ parent. If. 52. 7. S. Hier. quorum Dominuſ lavit pedet, ut mundi, & pulchri eſſent ad prædicandum. Si ſpectioſa vita reprehendentiſ, ſine objectioſniſ periculo aliorum errata corriguntur. Ekob. t. 1. Coll. Chr. l. 6. ſect. 2. obf. 1. Negligenteſ ſantem propiam, qualiter ſuper aliorum ſalutē vigilabunt? alteri viſi bonuſ eſſe valet; qui ſibi nequam eſt. Corrigit ita, qui proximorum cupit errata corrigere. S. Laur. Juſt. opuſ. de compunct.

Dormite jam, & requieſcite. Matth. 26. 45. Nobile doctrix Sapientia documentum inſtituit, quando Diſcipuluſ priuſ dormit, & requieſcit; quam ſurgit, & canuſ, dixit. Suoſ brevi ſermone Fideleſ admonuit: ut priuſ quietuſ, quam aliena debeant emendare delicta; atque ante in quietit be agnoſcere otio, quam ad exteriorum tumultuſ forat exire. Surgite poſquam ſederitit. S. Laur. Juſt. de triumph. Chr. c. 7.

Angelo Lavatice Ecclitia ſeribe. Apoc. 3. 14. Multit erat reprehendiſſibilis hic Epiſcopuſ; & debebat reprehendi ab angelo; qui gerebat perſonam Chriſti, qui eſt veritatit. Alb. M. Arguendit erat de mendacio: quod, cum eſſet pauper, ſeſtaret divitit; ideo à teſte ſideli, & vero, arguendit; quia immunenit eſſe oportet à criminibut, & quo alium arguit; Svlv. hic.